

Skötsel av stenfasader

Utdrag ur Stenhandboken, utgiven av Stenindustriförbundet. Läs Stenhandboken i sin helhet på www.sten.se

Under byggnadstiden

Beklädnaden ska fortlöpande under byggnadstiden rengöras från bruksrester etc. Cementbruk som bla används för vidhäftning av natursten kan vara svårt att avlägsna om det har fått hårdna på stenen.

Vid rengöring av stenen används rent vatten, eventuellt med tillsats av neutralt rengöringsmedel som diskmedel el liknande. Om annan rengöring krävs bör sakkunnig rådfrågas.

Beklädnaden ska under och efter monteringsarbetet skyddas mot nedsmutsning och nedfläckning från sidoordnat arbete som ex putsning el målning.

Klotterskydd – impregnering

De nedersta partierna av fasader i stadsmiljö är ofta utsatta för vandalisering i form av klotter och affischering. För att i någon mån skydda sig mot detta kan dessa fasaddelar behandlas med sk klotterskydd.

Klotterskydd finns av två typer. Det ena, och vanligaste, är ett slags silikonimpregneringsmedel med tillsats av vax. En stenyta som behandlas med detta blir hydrfob, vattenfrånstötande, varför klotter och lim till affischer o d fäster mycket dåligt och enkelt kan avlägsnas.

Den andra sorten bygger på en speciell sockerlösning som får torka på fasaden. Klotter o d tvättas sedan enkelt bort med vatten i och med att sockerlösningen är vattenlöslig och då följer med. Den måste alltså appliceras på nytt efter varje tvätt.

Klotterskydden ger i allmänhet en mörkfärgning, vätning, av stenytan. De får inte påföras i för tjocka lager då det kan bli missprydande beläggningar.

För att fördröja nedsmutsningen av porösa stensorter kan ytan impregneras med silikonpreparat, silaner. Dessa gör stenytan hydrofob, varför regnvatten sköljer bort smutsen istället för att den tränger in i stenens porer.

Impregnering och klotterskydd på icke ventilerade fasader måste göras med utskiljning. I massiva murverk sker vanligtvis en fukttransport, som kan påverka impregneringen. Visserligen släpper silaner och liknande igenom fukt i ångform men i värsta fall kan en ansamling av salter ske bakom det impregnerade skiktet i porösa stenar.

Löpande underhåll

En regelbunden avtvättning av fasaden, med rent vatten hjälper till att hålla den ren och representativ samt gör ofta tids- och kostnadskrävande stora rengöringsinsatser onödiga. Sådan rengöring utförs lämpligen med hetvatten i högtrycksspruta. Olika stensorter och ytbearbetningar smutsas olika snabbt i olika miljöer varför rengöringsintervall måste avgöras från fall till fall.

Bottenvåningsbeklädnader runt skyltfönster o d är ofta utförda med slät ytbearbetning, som polering eller slipning. Sådana fönster tvättas regelbundet varvid man i allmänhet låter det smutsiga tvättvattnet rinna ner på beklädnaden. Ett enkelt sätt att hålla sådana beklädnader rena är att låta fönsterputsaren även tvätta stenbeklädnaden med jämna mellanrum. Ofta går det att använda samma rengöringsmedel och metod som på fönstren.

Storrensöring

Som sagt behöver man i allmänhet inte tillgripa någon omfattande storrensöring om fasaden regelbundet tvättas av med enkla medel. Om storrensöring ändå måste tillgripas bör ett särskilt program för detta upprättas där metoder och medel noggrant anges. Entreprenörer som inte vill eller kan tala om vilka medel man tänker använda ska inte anlitas. Allmänt kan sägas att ”hårda” metoder dör starka syror eller vanlig sandblästring används kan ge allvarliga skador och sällan behöver tillgripas. För råd i dessa frågor kan konsult, specialiserad på stenrestaurering anlitas.

Fläckborttagning

När det gäller fläckborttagning måste alltid rengöringsmedlet anpassas till fläckens art. Något generellt fläckborttagningsmedel som är verksamt på alla typer av fläckar och på alla underlag finns inte. Liksom vid annan rengöring ska syror undvikas särskilt på kalkhaltiga stensorter. I allmänhet blir påverkan på stenen större än på fläcken.

*Utdrag ur Stenhandboken, utgiven av Stenindustriförbundet.
Läs Stenhandboken i sin helhet på www.sten.se*